

Paimion Askalan kedot vuoden 2010 perinnemaisema

Maatiainen ry on valinnut vuoden 2010 perinnemaisemaksi Paimiossa sijaitsevat Askalankosken kedot ja niityt. Valinnan perusteena ovat alueen monipuolisuus sekä alueen pitkäaikainen hoito ja ylläpito vapaaehtoisvoimin. Paimion seudun ympäristöyhdistys on tehnyt merkittävää työtä alueen arvojen palauttamiseksi ja tunnetuksi tekemiseksi. Hoidolla pyritään sekä maiseman vaalimiseen että ketokasvien ja muinaistulokaslajien ylläpitoon.

Askalankosken alue on osa Paimionjokilaakson valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Paimionjokilaakso on Askalankosken kohdalla jyrkimmillään muodostaen kattilamaisen laakson, jonka pohjalla on pitkä koski. Myös jokilaakson kasvilajisto on edustavimmillaan Askalankosken ympäristössä, ja alueen keto- ja niittykasvilajistoon kuuluu monia muinaistulokkaita. Maisemasta voi lukea useiden eri alojen historiaa: karjanpidon historiaa, teollisuus- ja elinkeinohistoriaa – kuten myllyn rauniot ja vesiuoma sekä 1900-luvulla rakennettu voimalaitos – ja tukinuiton historiasta kertovat tukkirännin jäänteet.

Paimionjokilaakson rinteitä on laidunnettu pronssikaudelta lähtien. Laiduntamisen loputtua 1950-luvulla Askalankosken tienoon ikaikaisesti avoimet rinnenäityt katajaketoinen alkoivat kasvaa umpeen. Tilanteeseen havahduttiin 1990-luvun alussa, ja 1992 Paimion seudun ympäristöyhdistys järjesti laaksossa ensimmäiset niitotalkoot. WWF Suomi järjesti alueella talkooleirejä vuosina 1993–95. Vuodesta 1996 lähtien ympäristöyhdistys on hoitanut aluetta järjestämällä joka vuosi vähintään yhden talkooleirin, ja alueelle on saatu myös eläimiä. Hoidettava alue on yhteensä noin 5 ha; ala vaihtelee vuosittain. Säännöllisen niiton ja alkuvuosina välttämättömän raivauksen lisäksi keskeiselle laaksonpohja-alueelle on rakennettu riukuaitoja.

Ympäristöyhdistyksen talkoot ovat merkittävä paikallinen tapahtuma, johon osallistuu yhteensä kymmeniä kaikenikäisiä paimiolaisia ja ulkopaikkakuntalaisia. Vanhat osajat tekevät perinnetaitoja vaativia tehtäviä ja opettavat niitä nuoremmille, ja perheet lapsineen ovat talkoisiin aina tervetulleita vaikkapa vain puoleksi päiväksi. Hoidon jatkuvuus on myös taattu, koska asiasta on tullut tärkeä suurelle joukolle ihmisiä.

Paimion seudun ympäristöyhdistys on vuokralla voimalanhoitajille aikoinaan kunnostetussa sahanomistajan talossa, nykyisessä leiritalossa, joka on Askalankosken alueen keskus. Vuosien mittaan yhdistys on vapaaehtoisvoimin kunnostanut taloa huomattavasti.

Alueelle pääsee helposti, ja se on avoin kaikille. Ympäristöyhdistys on järjestänyt toisinaan Askalankoskella myös talvitapahtumia ja viime aikoina kevätretkiä lapsille ja perheille. Kesäisin Askalassa on sunnuntaiopastusta ja ketokahvila, ja leiritalossa pidetään pieniä luontoon, esihistoriaan ja ekologiseen elämäntapaan liittyviä näyttelyitä. Myös koululuokat ja päiväkodit käyvät ihailemassa aluetta.

Maatiainen ry:n kunniakirja vuoden perinnemaisemasta luovutetaan Paimion seudun ympäristöyhdistykselle heinäkuussa Askalankoskella pidettävällä talkooleirillä.

Maatiainen - Det lantliga kulturarvet ry on aatteellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on säilyttää vanhat viljely- ja koristekasvit, alkuperäiset kotieläinrodut ja perinnemaisemat sekä edistää ja lisätä niiden harrastusta ja käyttöä. Maatiainen ry nimeää vuosittain vuoden perinnemaiseman merkittävien kotimaisten perinnebiotooppien ja rakennettujen perinnemaisemakohteiden joukosta. Yhdistyksessä on yli 1700 jäsentä.

Lisätietoja:

Viri Teppo-Pärnä, p. 050 528 0670, Paimion seudun ympäristöyhdistyksen puheenjohtaja
Tiina Notko, p. 044 296 1723, Maatiainen ry:n hallituksen jäsen

www.maatiainen.fi